

ПРЕДГОВОРЪ

Кой отъ насъ, въ тиха лѣтна вечерь, съзерцавайки обсипаното съ свѣтящи елмази небе, не си е задавалъ често въпроситѣ:

„Отъ где съмъ, що съмъ и где отивамъ?“

— Кого не е мамилъ, още въ най ранни детски дни, загадъчния и тайнственъ миръ на непознатото, за което рѣдко си даваме смѣтка, но чието невидимо присѣствие ясно сме чувствували всѣкога [надъ себе си?

— Съ кого отъ насъ не се е случвало да мисли за нѣкой свой близъкъ и, въ сжщия часъ, да го срещне?

А, колцина отъ насъ не сж имали случая да видятъ многобройнитѣ и невѣроятни случаи на: сомнаболizmъ, летаргия, катаlepsия? Разнитѣ мистериозни случки на телепатични явления; ясновидство и необикновени снѣща, които съ поразителната си яснота и реализиране отъ после, не сж оставили въ души тѣ ни фатални последици?

— Има ли нѣкой, изгубилъ близъкъ въ живота, или въ моментъ на нещастие да не се е запитвалъ: „Дали смъртъта, наистина, туря край на всичко, или задъ тъмната и непроницаема завеса на сжщата, — не започва другъ, по-свършенъ животъ — тоя, на душата?“

— Има ли човѣкъ, въ минути на размисълъ и съзерцание, който да не се е обръщаль къмъ природата, или къмъ собственото си сърдце и да не е мислилъ за целта на живота, за гърмящата хармония въ вселената и за тайната на битието?

— „Ако нашиятъ краткъ животъ се ограничаваше само отъ люлката до гроба, — казва Викторъ Хюго; ако човѣкъ бѣше проста субстанция отъ месо и кости, отъ които следъ смъртъта не оставаше нищо,

— освенъ купчина пепель и, ако понятието за безсмъртието бѣше праздна дума, тогава всички морални понятия, като право, честь, справедливостъ и обичъ къмъ ближния, — не сж ли освенъ празенъ звукъ?“

Ако смъртта туряше край на всичко, каква смисълъ имаше тогава поменътъ, който отдаваме къмъ нашитѣ близки покойници и тая — къмъ националнитѣ ни герои и велики покойници?

— Глупаво заблуждение! — бихъ казалъ азъ, или пъкъ театрална забава.

Културниятъ и духовенъ прогресъ на единъ народъ зависятъ отъ моралитета на сжщия — отъ неговата религиозна философия и отъ голѣмата почитъ къмъ народнитѣ ни герои и велики мъже, заслужили на отечеството си.

Сборницитѣ ми отъ разкази изъ „Свѣтътъ на загадкитѣ“, който ще излѣзе въ нѣколко томчета, повечето, отъ които сж плодъ на лични и близки преживвания сж предназначени предимно за ония — отчаяни и изгубили вѣрата си въ живота хора, както и за тия, които търсятъ по възвишенъ смисълъ въ нашия материалистиченъ свѣтъ, който въ моитѣ разкази ще получатъ отговоръ на много отъ горнитѣ въпроси и ще намѣрятъ спокойствие и вѣра въ себе си.

Предлаганиятъ отъ менъ скромненъ трудъ иде да попълни празнотата въ нашата литература въ областъ на свѣрхфизичнитѣ феномени да обясни много загадки въ живота и да затвърди вѣрата въ безсмъртието на душата.

Ако настоящия ми трудъ намѣри добъръ приемъ, това ще ме насърдчи да туря подъ печатъ и втория томъ отъ разказа.

АВТОРЪТЪ

Къмъ предговора

Презъ последната четвъртина на миналия вѣкъ се зароди особенъ интересъ къмъ духовнитѣ науки, и въ една епоха отъ най-голѣмо безвѣрие се появи спиритизмътъ, който съ своитѣ феномени заинтригува дори и адепитѣ на чистата експериментална наука.

Известни сж изследванията на английския физикъ Круксъ, за който намираме пълно изложение въ книгата на Аксаковъ „Анимизмъ и спиритизмъ“.

Мнозина сж чели сжщо преведенитѣ на български съчинения на германския ученъ Карлъ дю Прелъ — „Загатката на човѣка“ и „Спиритизмъ“ — както и нѣкои брошури на Шарлъ Рише, професоръ въ Парижката Сорбона, и книгитѣ на Камилъ Фламариона — „Тайнственото“ и „Около смъртта“.

Предлаганитѣ разкази на писателя Дандоловъ сж отъ тоя родъ: таинствената загадъчна областъ на неизвестното, огъ кждето ни лѣхва ужасътъ на отвѣдгробното.

Авторътъ ни предава доста сръчно, въ единъ поетиченъ стилъ дори, тѣзи кошмарни преживѣлици.

Изглежда, че мъртвитѣ се връщатъ по нѣкога да ни донесатъ богатата вестъ за безсмъртието на душата, но ние си оставаме и глухи и слѣпи...

Ив. Грозевъ

Краятъ на свѣта

— Вѣрвате ли въ сѣнищата? — запита внезапно Гачевъ групата туристи, които се бѣха настанили за нощуване край красивитѣ рилски езера.

Синиятъ здрачъ бѣше прелетѣлъ надъ Рила и околнитѣ планински върхове, които още горѣха въ пурпурѣтъ на залѣзващето слънце.

Бѣше топла лѣтна вечеръ. Синкавъ воалъ бѣше обвилъ езерата, които приличаха на две огромни студени очи, отъ които повѣваше приятенъ хладъ.

Ношъта бѣше мѣтнала черното си покривало надъ земята.

Околнитѣ планински върхове, покрити още съ снѣгъ и потънали въ лунно сияние, приличаха на омагьосани чудовища, намѣтнати съ бѣли плащове.

Отъ близката борова гора повѣя лекъ вѣтрецъ, който донесе приятния ароматъ на цѣфнали горски цвѣта и смола.

Отъ далечъ се чу хрипливия гласъ на бухала на когото отговори острия викъ на кукумявката. Туриститѣ, налѣгали около голѣмия огънь край езерата, се бѣха унесли въ мечти.

Неочакваниятъ, обаче, въпросъ на Гачева възбуди интересъ въ компанията; съживи духа у туриститѣ и мненията, както обикновено, се раздѣлиха на две: едни бѣха за, а другитѣ — противъ и спора се разгорещи.

— Сънятъ е резултатъ на надутитѣ до безкрайностъ впечатления презъ деня — плодъ на необузданата и безпокойна деятелностъ на грѣбначния мозъкъ, — която не познава граници, — се обади учителтъ по психология Мариновъ.

— Физиологически — да, но психически — не! — отговори на ново Гачевъ. Има сънища, които съ нищо не могатъ да се оправдатъ отъ физиологическо гледище, но които сж пророчески и всѣкога се сбждватъ. Имамъ нѣколко такива преживѣни сънища, които се сбжднаха, но като последния — интересенъ и страшенъ сънь, въ който видѣхъ края на свѣта, — не съмъ ималъ никога!

— Краятъ на свѣта?! — извикаха нѣколцина отъ туриститѣ очудено. Трѣбва да е интересно. Я разправете!

Гачевъ се намѣсти удобно край огъня; покри се съ дебелото козеняво одеяло и започна:

— Бѣше презъ миналия месецъ. Една вачеръ следъ концертъ, се зарърнахъ късно въ кжщи. Бѣше топла юлска нощъ, — толкова свѣтла, че се виждаше като день. Околнитѣ дървета въ градината озарени отъ сребристото сияние на луната бѣха взели фантастични форми. Бѣхъ се

облѣгналъ на прозореца и наблюдавахъ, въ унесъ вълшебната панорама на небето, по което, подобно на златистъ прахъ, блѣстѣха милиони трептящи звезди и си мислѣхъ за остритѣ житейски борби и човѣшката суета и дребнавостъ, когато смъртъта, най-неочаквано, ще тури край на всичко. . .

Внезапно надъ себе си почувствувахъ нечието чуждо присѣствие и тихъ ирониченъ смѣхъ, отъ който полазиха студени трѣпки по тѣлото ми. Дигнахъ главата си къмъ прозореца: подобно на огроменъ тъменъ облакъ, който заграждаше простора, видѣхъ предъ себе си сѣнката на нѣкакво безплотно сѣщество или призракъ, който ме гледаше иронично съ огромнитѣ си сатанински очи, въ които бѣше отразена вѣчността. Уплашихъ се и се свихъ до прозореца.

— Успокойте се човѣче! — ми каза той тихо но отъ чийто гласъ затрепераха планинитѣ.

— Кой си ти? — го запитахъ цѣлъ треперящъ отъ страхъ.

— Властитель на духоветѣ: на тия, които отдавна сж напустнали тѣлата си, — на тия, които сега живѣятъ и — на ония, които въ бждеще ще се родятъ, — отговори той.

— Но какъ можѣ да напустнешъ царството си и да дойдешъ при единъ смъртенъ?

— Азъ зная мислитѣ ти. Това сж мисли на всички смъртни, способни да мислятъ, това е безсмъртната частъ, която говори въ тебъ — духътъ, който е безсмъртенъ!

— Но, нали смъртъта е края на всичко? -- го запитахъ учудено азъ.

— Не. Ти живѣешъ и ще живѣешъ вѣчно!—

отговори той. Не мисли, че живота се състои само въ една вънкашна форма която съставлява тѣлото ти! Тя ще престане да съществува и тогава ще остане безсмъртното — душата, която е вѣчна и неизмѣнна, както времето и пространството. Наистина смъртта е страшна и тя ще унищожи всичко, което се е родило на земята.

— Но нали човѣкъ е безсмъртенъ?

— Да. Тя ще унищожи само тѣлото, което е смъртно, но надъ душата, която е по могща отъ мисълта, тя нѣма никаква власт. Желанието на душата е безгранично: Тя е създала безкрайния просторъ, животворящето слънце и трептящитѣ звезди, които всѣкога сж били изворъ на толкова поезия и красота!

Огромната черна сѣнка на непознатия духъ се бѣше изправила надъ менъ и бѣше затъмнила луната и звездитѣ. Нѣкакъвъ непонятенъ унесъ ме бѣше обзелъ. Изведнажъ се почувствувахъ полекъ отъ ефира и заедно съ сѣнката на Люциферъ, почнахъ бърже да се издигамъ надъ земята. Настъпи подъ насъ непрогледенъ мракъ. Чуха се ужасни гърмотевици, като че ли хиляди топове гърмѣха.

— Виждишъ ли? — Настъпва края и на вашата малка земя! Скоро хаосътъ, отъ който тя е излѣзла, ще я погълне! — ми каза той. Сега огънятъ и водата се боятъ надъ жалкитѣ останки отъ земята, които постепенно изчезватъ . . .

— Кой ще победи отъ тѣхъ? — рано е да се прдскаже, — добави той.

— Но какъ и кжде ще се завърна после? — го запитахъ уплашено.

— Успокой се! — отговори духъгъ. Твоятъ край е още далечъ. Ти ще се завърнешъ на ново на твоята малка земя, иначе кой ще продължи жалкия животъ на нея и наследи натрупанитѣ отъ вѣкое борби и страдания тамъ? Но погледни: каква великолепна гледка? — добави то . Погледнахъ надолу. Отъ земята не бѣше останала никаква следа: огромни огнени езици се бѣха издигнали на мѣстото, гдето порано бѣше земята, а около тѣхъ, подобно на безкраенъ пръстенъ налиташе разярената водна стихия, която искаше да удави въ своитѣ студени обятия огъня и погълне за винаги слабата и безпомощна земя, която загиваше.

По чудо оцѣлѣлитѣ люде на аероплани и въздушни кораби. подобно на роякъ пчели, изненадани отъ бурята, се мжчеха да се спасятъ въ въздуха, но застигнати отъ гърмотевицата, падаха единъ следъ другъ между борящитѣ се стихии и загиваха.

Огънятъ и водата раздухвани отъ страшниятъ ураганъ, като настърхнали чудовища се бѣха хвърлили едно срещу друго, — готови да се самоунищожатъ. На много мѣста върху земната повърхность, изригнаха страшни вулкани, които разкжсаха недрата на земята. Бедната малка земя се люшкеше безпомощна въ бездното пространство между живота и смъртътъ, очаквайки фаталния си край...

Страшниятъ мировъ катаклизъмъ продължи още малко агонията на земята, която постепенно умираше.

Най-после водата победи. Океанитѣ и моретата съ страшенъ вой се надигнаха отъ своитѣ

дълбоки леговища и съ ужасна сила се стовариха върху земята, която не издържа: и цвѣтушата нѣкога земя, майка на толкова гении, която се гордѣеше съ най-високата си цивилизация между другитѣ си посестрими, загина подѣ тежестѣта на собственитѣ си грѣхове, безѣ да остави следа въ пространството. . .

— Ужасна катастрофа! Промълвихъ като на себе си азъ. Като че ли присѣтствувахъ на собственото си погребение!

— Успокой се! — ми каза духътъ. — Това, което видѣ, бѣ само отражението на катастрофата съ вашата земя, което ще се случи следъ 96 години — въ 2034 година!

— Слава Богу, че това бѣше само отражението на катастрофата! Но какво ще стане понататъкъ? — запитахъ още треперящъ отъ вълнение.

— Гледай! — ми каза моятъ водачъ.

— Но какъ мога да виждамъ докато ние летимъ съ бързината на мисълѣта? Ужасна бързина, отъ която ми се завива свѣтъ!

Наоколо, подобно на призрачни привидения плуваха огромни тъмни маси, които изглеждаха по-гъсто населени, отколкото онова множество свѣтливи сфери, които плуваха въ горниятъ въздухъ. Тѣ приличаха на угаснали минове и напомняха на единъ изминалъ вече день . . .

— Но това бѣха действѣтелно угаснали минове и слънца, на които живота е отдавна изчезналъ отговори, духътъ, а тая тъмна маса къмъ която се приближаваме, е загиналата преди милиони го-

дини ваша земя, която сега се намира въ хаотично състояние.

— Преди милиони години ли? — извикахъ учудено, — но едва ли има отъ тогава само нѣколко минути! — възразихъ азъ.

— Да, нашитѣ постѣпки нѣматъ нищо общо съ времето, което е относително понятие: ние можемъ да обърнемъ вѣчността въ часъ и да направимъ отъ една часъ — вѣчностъ, — отговори духътъ.

— Но какъ загинаха тия планети? Го запитахъ каново азъ.

— Вследствие на едно ужасно сътресение; вследствие разбрѣкване на стихийтѣ, както вашата земя, за да остѣпятъ мѣстото си на по-малки планети, които ще се родятъ следъ тѣхъ.

— Но това е ужасно! Да създаватъ за да унищожаватъ!

— Е, това е всемогщиятъ законъ на природата: тя трѣбва постоянно да твори и пресъздава, за да унищожаватъ!

Настѣпи ужасенъ хаосъ. Пъленъ мракъ обви безкрая, а между природнитѣ стихии се започна наново страшна борба за надмощие, която продължи дълго.

Внезапно розова свѣтлина озари вселената и животворна топлина се разлѣ върху земята, която наново се раждаше. . .

Тогава, като тиха небесна музика, прозвуча гласътъ на Всевишния, отъ който затрепера вселената:

— „Да бжде!“ — изрече Той.

Изведнѣжъ тъмата се разпрѣсна и хаосътъ

изчезна. Презъ пространството почнаха да прелитатъ блѣстящи метеори, които описваха вълшебни кръгове. Водата се отдѣли отъ сушата, на която се показа първата зелена тревица и милиони гласове оглушиха земята, която се изпълни съ животъ.

— Така се роди новата ви земя, която видѣ да загива и която ти горчиво оплака! . . .

— Чести ли сж тия катастрофи въ свѣта? — запитахъ моя водачъ.

— Презъ вашия земенъ животъ не, но за вѣчността тѣ сж доста чести. Вашата земя следъ 96 години, т. е. въ 2034 година — споредъ вашето лѣтоброене ще загине отъ катастрофата.

— Страшно е да си помисли само човѣкъ!

— Успокой се! Вашиятъ земенъ животъ е толкова кратъкъ, че едва и ще дочакате момента на катастрофата! . . .

Бѣше още три часа сутринята, когато нощния хладъ на прозореца ме събуди отъ страшния сънь, който преживяхъ. Небето бѣше обсипано съ милиони трептящи звезди, които весело се усмихваха.

— Нима наистина, земята — нашата родна земя, ще загине въ 2034 година?!

— Това ще изпитатъ нашитѣ поколения следъ 96 години. . .